

A nagymogulok hajdani fővárosa – másodszer

Igen fáradt vagyok. Tizenkét órás út áll mögöttem, olyan négyszáz kilométer. Magyarország keresztben. Már eddig is hányszor megtettem ezt a távolságot, vagy éppen a többszörösét. Nem részletezem ezt az utazást, csak körvonalalaiban írok róla. Délután 4-kor indultam el. Eleinte még élveztem is, gyönyörű úton jött az autóbusz. Rájöttem, miért nyújtanak olyan furcsa látványt ezek a hegyek. Olyan benyomást keltenek ugyanis, mintha még a mai napig is növegetnének. Nyomakodnak fölfelé, és közben a tetejük széthasadozik, hatalmas sziklák, hegyormok válnak el egymástól, sziklaszálak emelkednek a többi fölé, olyan az egész, mint valami gigantikus, friss vakondtúrás. Ezzel szórakoztattam el magam Chattapurig, ahol aztán megtelt a busz, szinte kirepedt az oldala. Hihetetlen tömeg lepte meg, csúnya anyák, bömbölő csecsemők, nyivákoló kisgyerekek, bételt rágó, dohányzó férfiak. Jhansiban kicserélődött a nép, de csak arcilag, számbelileg nem csökkent. Rettentően szűk egy ilyen busz, összepréselődnek még az ülő utasok is. Gwaliornban, éjjel két óra körül végre leszállt az utasok legnagyobb része, így néha fölállhattam, megmozgatni gémberedett tagjaimat. Hatalmas megkönnyebbülés volt meglátnom az első, nem hindi nyelvű közlekedési táblát: Agra 33 km. De még ezt a macskaugrást is egy óra alatt tette meg járművem. Út közben többször megfogadtam: ez volt az utolsó alkalom, hogy autóbuszra ülök. Aztán eszembe jutott, hogy bizony a Himalájában nincs vasúti közlekedés. Hát ennyit a fogadalmakról. Szóval, hajnali 4-kor vonszoltam le magamat a buszról Agrában, de hogy pontosan hol, arról fogalmam sem volt. Vitakozni, alkudozni sem volt erőm a riksásokkal, egy ágyra vágytam és vízszintes testhelyzetre. Azért megkérdeztem a sofőrt, nem ismeri véletlenül Deepak Bhasint, négy év előtti fuvarozómat, mentoromat? Nem hallott róla – mondta ő, ami lehetett akár igaz is, hiszen elég nagy város Agra, bár úgy vélem, a céhbeli csak ismerik egymást. Elképzelhető persze, egy másik ok is: szerette volna megkímélni kollégáját egy néhány napos állandó fuvartól. Ugyanis nekem felajánlotta, hogy értem jön, ha már kipihentem magamat, és elszállít bárhová. Valamilyen lodge-ba vitt el, mivel a szállás olcsóságát jelöltem meg kiindulási alapul. No, olyan is volt. Nem piszkos, csupán eléggé lepusztult, barátságatlan. Csak forgolódtam, kínlódtam az ágyban, átestem már a holtpontra, így aludni nem, csak szenderegni tudtam. Végül meguntam az egészet, nyolc körül összeszedtem magam, és megtaláltam ezt a szállót, a Hotel Taj Palace-t. Itt 350 rúpia egy éjszaka, de normális, világos a szobám, tiszta fürdőszoba, nyugati WC, étterem, szobaszerviz, mosatás, stb. Letusolok, leáztatom magamról ezt a kegyetlen éjszakát, végig gondolom az előttem álló napot. Pénzt kell váltanom, videokazettát vennem; utána kell nézmem a Taj Mahalnak, a Fort Agrának és Fathepur Shikrinek. Dhóbit, mosóembert keresek, lenyelek egy teát a szálló éttermében, aztán riksára kapok.

Az Agra Erőd mit sem változott, az Amar Singh Gate előtt ugyan úgy nyüzsögnek a turisták, koldusok, képeslap és térképárusok, mint négy éve. Csak meleg van, nagyon meleg az óriási falak „árnyékában”. A Taj Mahal képe is párában remeg, délibáb-szerű. Járkálok Nagy Akbar, Dzsehansir, Sahjehan palotáiban, szorgalmasan fényképezek, videózom. Megkeresem a zenánát, az asszonyi lakrészt, elüldögélek a Nyilvános Kihallgatás Csarnokában, egyáltalán, élesztgetem a négy év előtti emlékeimet. Mint máshol, itt sem nagyon látok külföldit, indiai látogatók árasztják el az erődöt, pergő nyelvüktől hangos a palota. Jó néhány órát töltök el a Fort Agrában, egyes helyekre visszatérek, videózom a márványcsipkéket, a féldrágakő intarziákat, a távoli Taj-ot. Örülök a viszontlátásnak. Voltaképpen nem is nagyon akartam visszajönni ide, de Kajurahóból Delhi felé kikerülhetetlen – és most már nem is bánom.

Hazafelé mentemben internet-pontot keresek, amit sok kérdezősködés után, nagy nehezen találok is. Delhiig ez lesz az utolsó jelentkezésem, onnan sokkal kényelmesebben, az Ajay étterme melletti helyiségből írhatok haza. Bezzeg négy éve! Eltűntem egy kerek hónapra India egymilliárd hinduja közt, mint folyóba dobott kavics. Keress meg, ha tudsz! Az első napokban föladott levelezőlapjaim hazajövetelem előtt érkeztek meg, a későbbiek pedig

megelőztem. Akkor még volt romantikája a nagy távolságnak! Ma már naponta írhatok levelet, amire akár azonnal választ is kapok. Nincs már a földkerekségnek olyan zuga, ahol el lehetne veszni. Jó, nem humorizálok tovább, inkább utánaézek a holnapi fathepuri útnak. A recepción érdeklődöm, melyik buszmegállóból indul járat. Ajánlgatják a szálló taxiját, ami 600 rupiért elröpít, és vissza is hoz Shikriből. Jó, jó – mondom – de azért utánaéznék egyéb lehetőségnek is. Fanyalogva mondják, hogy 300 méterre van az állomás, onnan indulnak a buszok. Nem csodálkozom, hogy ilyen kelletlenül adták a felvilágosítást, ugyanis 28 rupiba kerül a jegy oda-vissza. Lehet találgatni, melyiket választom: a taxit vagy a buszt? Igaz, körülbelül egy óra oda is, vissza is, de időm van. Még hogy többet buszra nem ülök! Miután körvonalazódik a holnapi napom, földéritek a környéket. Négy éve nem erre laktam, hanem jóval közelebb az Amar Singh kapuhoz, a Hotel Akbarban, abban az emlékezetes karavánszerájban. Ma jártam arra, láttam, igazat mondott a hajnali riksásom, valóban rommá vált. Sajnálom. Egyébként az kertvárosiasabb környék, annak ellenére, hogy itt, a Taj Palace erkélyéről egy teljes bivalycsorda látványában gyönyörködhetek reggel és este. Nagy, fekete marhák, álló nap itt morcognak. Van közöttük egy, amelyik valamilyen mésalliance-ból származhat: fehér harisnyát visel, világos színű álarcot. Viszont, a közelben fölfedeztem egy nagyon takaros utcát, kiáltó ellentéte a környéknek. Tiszta, sem szemét, sem állati hulladék – magyarul: tehénlepény – nem éktelenkedik az úton. Vallásos hinduk lakhatnak itt, nincs olyan ház, kerítés vagy kapu, amin ne lenne ott a swastika, az élet körforgását jelképező „horogkereszt”. De – és ami ugyanúgy elkésérít, mint Darjeelingben – egy csomó italboltot is találtam nem messze innen. Még neve is volt némelyiknek: Englishwine. No, nem bort árultak benne, hanem sört és rövid italokat. Kíváncsiságból megkérdeztem az árát egy két decis üveg – talán konyaknak. 60 rúpia volt. Nagyon olcsó. Nekem. De a napi ötven-száz rupiból éldegélő melósnak nagyon sok. És – azt hiszem, írtam korábban – ezzel csak a nyomort növelik. Bűn Indiával, az indiaiakkal szemben a piát legalizálni. Délután a szállóban a boy is megkérdezte: nem akarok-e sört? Nem akartam. Annak ellenére, hogy ebben a hőségben egy üveg hideg sör akár még jól is esett volna. De Indiában elvből nem iszom. Még sört sem.

Kicsit nehezen szedem össze a csontjaimat reggel hatkor. Egyelőre kábán szemlélem a világot, hiába, hosszú volt az elmúlt két nap az éjszakai buszúttal tetézve. Letusolok, hogy magamhoz térjek, levizítálok a testemet. Itt bolha nincs, de van egy egér szobatársam. Ő legalább nem hagy rajtam külsérelmi nyomokat. Este megkínáltam keksszel – szerette. Reggelire is adok neki egy keveset. Nem bánom, hogy itt szaladgál a szobában, de azért szemrevételezem a hátizsákomban tartalmát, azt azért mégsem szeretném, ha beleköltözne. Az út Fathepurba nem volt sem hosszú, sem kényelmetlen, összesen 32 kilométer. Négy éve nem is figyeltem föl arra, mennyi kőfaragó műhely van erre felé. Azt a vörös homokkővet dolgozzák fel ma is, amiből mind Fathepur, mind az Agra Erőd épült. Fafeldolgozó kisüzemek is vannak erre szép számmal, de hogy honnét hozzák a fát, az rejtély. Nem látok erdőt a környéken, csak rizs és cukornádöldeket, amerre a szem ellát. Pedig itt tornyosulnak a hatalmas farakások, szép rendben, vastagság szerint szétválogatva a törzsek, a gally-méretűtől a másfél méteres átmérőjű óriásokig. Viszont a medvék továbbra is az út szélén álldogálnak gazdáikkal együtt. Most tizenkét állatot számoltam meg az úton, és kettő volt a faluban. Szerencsétlen barnás-fekete ördögök, rövid bothoz láncolt orral. Loncsosak, fakók, kopottak, és láthatóan fatalisták. Most, miután busszal érkezem, kikerülhetetlen a falu. De kedvemre való is ez a tény, négy éve nem jöttem le ide a palotából. Piszkos ki település, sár is van, szennyvíz is csorog az út két szélén. A bazárutcát járom végig, banánt veszek, nézelődöm. Mint minden bazárban, itt is bármit megvásárolhatsz, a biciklibelsőtől a zsírkőből faragott tevéig. A palotát innen nem lehet látni, csupán a maszdzsida kapuzata tornyosul a falu fölé. Utat keresek a sikátorok között a királyi rezidenciához. Pici ugyan ez a falu, mégis el lehet keveredni benne annak, aki nem ismeri. Több zsákutcából kell visszafordulnom, míg meglelem a helyes irányt. Sajnos, az épületek egy része föl van állványozva, a Nyilvános Kihallgatás Csarnoka földúlva. Itt földet cserélnek a

virágágyásokban, eléggé lehangoló a látvány. Mindettől függetlenül egészében véve Akbar palotája lenyűgöző. Újra megcsodálom az asztrológus székét, a koronaékszerek kincstárát, a hatalmas elefánt és lóistállót. A kőből faragott ablakrácsokat, amiken át csak kifelé lehet látni, be nem. Hála az égnek, kevés a látogató, a nyár láthatóan nem szezon. Itt, a bejárat közelében szintén bazár van, képeslapokat, kendőket, filmet, millió bóvlit vehetnék, de most cigaretta után nyomozok, elfogyott a szívnyivalóm. A hindu üzleti érzékéről egy adalék. Már legalább a negyedik helyen kérdezem, van-e vörös Wills Classic? Nincs – mondja az árus – de ha van időm várni egy kicsit, elküldi a fiát, ő szerez nekem. Ám legyen. Nem telik bele öt perc, lihegve megérkezik a srác egy bontott doboz Wills-sel, hiányzik ugyan belőle pár szál. Örömmel mutatja a tulaj. Bocsánatot kér ugyan a hiányért, de idekínálja száz rupiért. Az 55 rupis cigarettát! Kérdezem tőle, hogy ő a stupid, vagy engem néz annak? De miért, Sir – méltatlankodik – hát úgy kellett elmenni érte! Hová? – nevetek a szeme közé – egészen Delhiig? Mivel ott gyártják ezt a fajta cigarettát. Handabandázik a fickó még egy darabig, de ott hagyom a hiányos dobozával együtt. Jót mulatok azon, hogy ekkora hülyének még sehol sem néztek. Leérve a buszállomásra, látom, hogy szállingóznak az utasok az egyik kocsira. Agra felé? Oda, siessek. Így aztán lemondok az ebédéről, majd otthon eszem.

Július 17-e van, szombat, az utolsó teljes napom Agrában. Úgy döntök, felhozatom a szobámba a reggeli teámat. Annyira kietlen az étterem, nincs kedvem ott üldögdélni az üres hodályban, szundikáló konyhafűük társaságában. Eddig is sejtettem, de ebből kiderül: üres lehet a hotel, alighanem egyedül vagyok itt szállóvendég. Ennek van jó oldala is: nincs jövés-menés az ajtóm előtt, nincs zajongás reggelente és este, ajtócsapkodás, lárma. Rossz oldala viszont az, hogy a személyzet csak engem tud nyúzni baksisért. Papagájként hajtogatom: later, later – később, később. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy: never – soha, de ezt ők nem tudják. Adnék én, ha nekem is lenne, de hát ha egyszer nincs! A vasútállomáson találok holnap reggelre vonatot Delhi felé, az Intercity Expressst, ami ugyan csak Nizamuddinig megy, onnan kertvárosi vonattal kell tovább utaznom a New Delhi R. S.-ig. Hatkor indul, tíz óra felé már a Main Bazárban lehetek. A mai napot gyalogos mászkálással akarom tölteni, kimegyek a Sadar Bazarba. Nem vásárolni akarok, csupán báméskodni. Aztán majd kiderül, onnan hová tovább? Őszintén, újra csak csalódást okozott a Sadar. Tévedésből veszek egy pávafarok-legyezőt. Tulajdonképpen bolond dolog volt ez a vétel. Nem üzletben történt, hanem az utcán. Mellém lépett a fickó, kínálgatta a portékáját. Kétfenyérvényi méretű, kerek pávatoll legyezőket. Kértem tőle, csak a tréfa kedvéért: mennyiért adja? Kétszáz rupi – mondja ő. Szemébe kacagok, és tízet kínálok érte. Ő tizesével csökkenti, én egyesével növelem az árat. Elérünk az ötvenhez, a bolond pacák nem beleegyeznek ebbe az árba? Nincs képem azt mondani, hogy nem kell mégsem, kifizetem az ötvenest, és most boldog tulajdonosa vagyok egy pávafarok legyezőnek. Jó, ajándéknak megteszi, de hogy az ördögben fogom ezt hátizsákban végighurcolni Ázsián, Európán keresztül? Innen az Indian Bazarba riksázom, ahol – valószínűleg – ritka madár a fehér ember. Nincs is miért ide jönni, főként gyümölcs és zöldségpiac, aztán meg vízvezeték-szerelési anyagokat, villamos motorokat, egyéb ilyen technikai dolgokat árulnak. De érdekes a nyüzsgés, a tömeg, a szagok, a színek. Elkezd szemetelni az eső, aztán egyre jobban erőre kap. Visszahajtatok a szállóba. Kint esik, beszorulok a szobámba. Egyéb dolgom nem lévén, összepakolom a felszerelésemet, kiötlöm, hogyan szállítsam ezt az átkozott legyezőt. Rendezem a számlát, és ébresztőt kérek hajnali fél ötre. Megetetem az egeret, és végignyúlok az ágyon. Jó éjszakát.